

PROTOKÓŁ z XXXV posiedzenia Rady do Spraw Cyfryzacji, które odbyło się 18 września 2020 roku, o godzinie 13:00 w formie wideokonferencji.

Spotkanie z przedstawicielami operatorów telefonii komórkowej w temacie: Potrzeby operatorów telekomunikacyjnych wobec administracji rządowej i parlamentu (ze szczególnym uwzględnieniem technologii 5G).

Wiceprzewodniczący zaproponował, aby zaproszeni goście przedstawili wstępny zarys/punkt widzenia potrzeb operatorów telefonii komórkowej wobec administracji rządowej i parlamentu. W drugiej części spotkania zadawano pytania przedstawicielom operatorów oraz nawiązała się dyskusja.

Obecni na spotkaniu przedstawiciele operatorów telekomunikacyjnych wyrazili następujące uwagi dotyczące m.in. tego, iż postulują prowadzenie rozmów w formule „nic o nas bez nas”, a od momentu, kiedy powstały kwestie bezpieczeństwa, a następnie cyberbezpieczeństwa, traktują je bardzo poważnie. Istnieje wiele sposobów zaadresowania cyberbezpieczeństwa i dyskusja merytoryczna może w tym pomóc. Odnośnie planów zaprezentowanych przez Rząd, uznano, że każda ingerencja tego typu rodzi niebezpieczeństwo zmniejszenia konkurencji, co z kolei rodzi ryzyko wzrostu cen na rynku dostawców. Podniesiono więc pytanie o kwestię kompensacji (funduszu) takiego ryzyka, bądź też ustalenia cen maksymalnych, które mogłyby być stosowane w tego typu sytuacji - szczególnie, nie podlegającej normalnym mechanizmom rynkowym.

Jeden z zaproszonych gości wyraził nadzieję, że w trakcie dyskusji omówiona zostanie nie tylko kwestia związana z bezpieczeństwem w sieci, ale także pewne elementy związane z jej powstawaniem i utrzymywaniem. Wspomniał, że nie będzie rezygnacji z parametrów bezpieczeństwa, które muszą być dotrzymane, natomiast rozważane są możliwości uproszczenia pewnych przepisów związanych głównie z budową sieci, które dziś nie funkcjonują, ponieważ brakowało inicjatyw po stronie regulacyjnej, a jeśli były to w trakcie prac regulacyjnych zniknęły z finalnych regulacji.

Wspomniano, że apelowano ze strony rynku telekomunikacyjnego o włączenie operatorów do prac nad tematami ich dotyczącymi bezpośrednio. Konstruktywny dialog z podmiotami, z którymi się rozmawia o tematach ich dotyczących jest w stanie doprowadzić do optymalnych rozwiązań, dobrych rynkowo oraz dobrych dla klientów. Uznano, że temat spotkania zakrojony jest bardzo szeroko. Wielość tematyki, która dotyczy obszaru 5G jest bardzo wszechstronna począwszy od codziennych problemów praktycznych operatorów telekomunikacyjnych związanych z inwestycjami, z rozwojem sieci. Wyzwania regulacyjne, legislacyjne i dodatkowe obowiązki, które są obecnie procedowane, a dotyczą strategicznych obszarów działania operatorów telekomunikacyjnych, staną się obciążeniem dla wszystkich podmiotów. Wymagać będą wielu zmian wewnętrznych, co powinno być przedmiotem

rozmów, ponieważ efekt tych zmian będzie emanował na klientów. Uwidoczni się nie tylko w postaci kosztów, ale też zaangażowania zespołów. Operatorom bardzo zależy na tym, aby w ocenie skutków regulacji pojawiał się wpływ na sektor telekomunikacyjny. Potrzeba też otwartej dyskusji o tematach związanych z nowym unijnym *Recovery Fund*, dotyczącym mocno obszaru cyfryzacji, a także obszaru zielonego, gdzie sektor telekomunikacyjny odgrywa dużą rolę. Są to przestrzenie, o których operatorzy chcą rozmawiać. Operatorzy widzą swoją rolę merytoryczną oraz ekspercką do zagospodarowania i wymiany wiedzy.

Kolejny z zaproszonych gości uzupełniając wypowiedzi przedmówców, zwrócił uwagę na 2 elementy – o ile dyskusja na temat bezpieczeństwa sieci koncentrowała się w pierwszym okresie tylko na technologii 5G, to w ostatnim okresie kwestia bezpieczeństwa została rozszerzona o każdą technologię, która jest w mobilnej sieci telekomunikacyjnej. Te sieci już istnieją, więc konsekwencje zmian u operatorów są zdecydowanie większe, niż to miało miejsce rok temu. W związku z tym pojawia się pytanie o czas wdrożenia nowych regulacji. Pojawia się np. termin pięcioletni na zmiany technologiczne w sieciach, który w ocenie operatorów jest za krótki.

W dalszej części spotkania odniesiono się do kierowanych pytań m.in. dotyczących zagadnień cyberbezpieczeństwa oraz postulatu rekompensaty od Rządu za wymianę sprzętu. Uznano, że trzeba określić, w której warstwie sieci cyberbezpieczeństwo jest najistotniejsze. Z punktu widzenia operatorów telekomunikacyjnych najistotniejsza jest sieć *core*, a nie sieć radiowa. Natomiast, co do kwestii kosztów wymiany sprzętu, to są one szacowane na podstawie praktyki oraz doświadczenia, jakie operatorzy mają w budowie sieci. Koszt jest duży (jest to koszt przyrostowy). Stąd też postulat jednego z operatorów dotyczący potrzeby stworzenia funduszu rekompensat.

Wskazano, że zanim nastąpią rozmowy o kosztach i szczegółach, to operatorzy chcieliby rozmawiać o tym, jakie obowiązki ich dotyczą, czy dobrze rozumieją zakres wprowadzanych regulacji oraz jak one finalnie będą wyglądać. Obserwowane są także regulacje wprowadzane w innych krajach.

Obecnie zakres nowelizowanej ustawy o KSC wydaje się szeroki - nie wskazujący specyficznie sieci 5G. Analizowane są szczegółowe zapisy ustawy. Trwa dyskusja o części regulacji planowanych do wprowadzenia, natomiast zakres obowiązków dotyczący operatorów jest tak szeroki, że potrzeba czasu do konsultacji. Dodatkowy okres będzie poświęcony wgłębieniu się w zapisy ustawy, spojrzeniu na spójność pomiędzy strategicznymi przepisami - chociażby w kodeksie łączności elektronicznej. Operatorzy liczą na merytoryczną dyskusję w tym zakresie, jednocześnie wskazując, aby brać pod uwagę rozwiązania innych krajów. Wdrożenia sieci 5G będą postępowały obecnie we wszystkich krajach europejskich i nie tylko koszty czy ceny operatorzy mają na uwadze, ale także inne warunki związane z realizacją sieci 5G. Operatorzy chcieliby mieć możliwość i przestrzeń do dyskusji o tych warunkach, zastanawiając się z jakich źródeł nałożone obowiązki będą przez operatorów realizowane.

W trakcie dyskusji zwrócono także uwagę na aspekt formalny. Dyskutowane są obecnie dwa akty prawne tzn. ustawa o KSC oraz załącznik do aukcji. Skierowano prośbę do MC, aby zachować maksymalną spójność pomiędzy jednym, a drugim aktem, tak aby nie było problemów interpretacyjnych i sprzeczności w zapisach.

Doprecyzowano kwestię, którą zgłosił jeden z przedstawicieli operatorów odnośnie ograniczenia konkurencji. Jeden z zaproszonych gości odpowiedział, że mniejsza ilość dostawców na rynku powoduje potencjalny wzrost cen, ale także inne problemy, chociażby konkurowanie o rynek dostaw w łańcuchu dostaw tzn. ograniczone są moce produkcyjne poszczególnych dostawców i niekoniecznie muszą oni być przygotowani na to, aby zapewnić dostawy w taki sposób, w jaki operatorzy by ich potrzebowali, aby rozwijać swoje sieci. Stąd też taka interwencja może mieć wielowymiarowy wpływ.

Kolejny z zaproszonych gości nie wykazał obawy, że dostawcy nie będą w stanie zapewnić odpowiednich dostaw. Doświadczenie pokazuje, że jeśli pojawia się próżnia, to firmy ją z chęcią zapełniają.

W odniesieniu do wcześniejszych wypowiedzi dodano, że każdy z operatorów wygłasza swoje spostrzeżenia i wnioski dotyczące doświadczeń i swojej działalności. Natomiast rozmowa nie odnosi się do kwestii nie dających się zweryfikować. Jest to obszar, który podlega analizie, bazując na dostępnych danych i przewidywaniach po to, aby wpływ regulacji, będący tematem rozmowy, ocenić prawidłowo.

Zapytano także o perspektywę współpracy z Radą. Wiceprzewodniczący zaproponował, aby w następstwie spotkania operatorzy przedstawili swoje propozycje, punkty widzenia czy też odniesienia, które stanowią dla nich problem. Rada zgłoszone propozycje przeanalizuje i zdecyduje, czy może je wesprzeć, zarówno na etapie prac na poziomie MC, jak i na etapie prac parlamentarnych poprzez swoje opinie.

W toku dyskusji pojawiło się pytanie o koncepcję Open RAN, a także o to, czy operatorzy planują stosowanie rozwiązań typu *stand - alone*.

Wspomniano, że przyglądano się koncepcji Open RAN i teraz oraz w perspektywie kilkuletniej, jest to tylko koncepcja, a zmiany państwo chce wprowadzać już teraz.

Skierowano także pytanie do przedstawicieli operatorów, w jaki sposób powinno się odbyć zapewnienie cyberbezpieczeństwa i określenie dostawcy wysokiego ryzyka, aby nie zarzucać proponowanym rozwiązaniom ograniczania konkurencji, nadmiernych kosztów czy oczekiwania rekompensat ze strony budżetu państwa.

Wskazano, że dyskusja na temat bezpieczeństwa rozwiązań powinna dotyczyć rozwiązań, a nie dostawców. Być może odpowiedni jest koncept certyfikacji rozwiązań i oprogramowania zamiast konceptu oceniania dostawcy.

Jeden z zaproszonych gości wskazał, że należy skupiać się na rozwiązaniach. Operatorzy od lat testują rozwiązania pod kątem cyberbezpieczeństwa dla klientów. Aspekt cyberbezpieczeństwa jest od dawna bardzo ważny. Poparto postulat, aby certyfikować

rozwiązania, badać konkretne elementy sieci, przede wszystkim elementy sieci *core*, ponieważ jest to najistotniejsze i tam cyberbezpieczeństwo może dotyczyć klientów i większych lub mniejszych elementów sieci. Operatorzy sami zabezpieczają się, chociażby dywersyfikując rozwiązania pomiędzy różne kraje - w tym również kraje bezpieczne i zabezpieczają sieć firewall'ami, które są produkowane w Stanach Zjednoczonych bądź Izraelu.

Uznano, że standardy bezpieczeństwa i formę ich wdrażania pozostawić do decyzji zarządzających państwem. Zadaniem operatorów jest dostosować się do ustalonych przepisów. Pojawiają się nowe niebezpieczeństwa i nowe regulacje, w związku z tym operatorzy chcą mieć czas na ich wdrożenie i jasność, co ma być wdrożone. Operatorom zależy na tym, aby przepisy, które się ukażą dotyczące cyberbezpieczeństwa były spójne, precyzyjne i jasno określały działania dla operatorów i ich odpowiedzialność.

Operatorzy przykładają jak największą uwagę do cyberbezpieczeństwa. Istotne jest, aby w miarę możliwości doświadczenia operatorów były wykorzystane i wysłuchane, bo istnieje odczucie, że wiele dobrych praktyk w tym zakresie powstało przez lata doświadczeń specjalistów.

Podsumowując spotkanie z przedstawicielami operatorów Wiceprzewodniczący zaproponował, aby przedstawiciele telekomunikacyjni przygotowali wspólne stanowisko dotyczące kluczowych problemów, które powinny być uwzględnione w rozwiązaniach prawnych tak, aby Rada mogła przygotować swoje wystąpienie mające na celu pomoc w rozwiązaniach formalno-prawnych i przekazać czynnikom decyzyjnym.

[Przyjęcie stanowiska Rady ds. Cyfryzacji dotyczące Ministerstwa Cyfryzacji w związku z planowaną rekonstrukcją Rządu](#)

Wiceprzewodniczący poprosił Członków Rady o podjęcie decyzji w sprawie Stanowiska Rady dotyczącego Ministerstwa Cyfryzacji w związku z planowaną rekonstrukcją Rządu. Wszyscy obecni w tym punkcie posiedzenia Członkowie Rady byli zgodni co do przyjęcia stanowiska.

[Wolne wnioski](#)

Pojawiły się propozycje tematów oraz zaproszenia gości na kolejne posiedzenie Rady. Ustalono także terminy kolejnych posiedzeń Rady.

Uczestnicy posiedzenia:

Członkowie Rady:

1. Izabela Albrycht
2. Katarzyna Chałubińska – Jentkiewicz
3. Jan Czajkowski
4. Jacek Czarnecki
5. Krzysztof Dyki
6. Paweł Gora
7. Agnieszka Gryszczyńska
8. Michał Kanownik
9. Anna Beata Kwiatkowska
10. Dariusz Milka - Wiceprzewodniczący
11. Rafał Rodziewicz
12. Włodzimierz Schmidt
13. Sebastian Szymański

Zaproszeni goście:

14. Piotr Kuriata, Dyrektor ds. Rozwoju Biznesu i Regulacji P4
15. Małgorzata Zakrzewska, Dyrektor Departamentu Komunikacji Korporacyjnej P4
16. Wojciech Pytel, Członek Rady Nadzorczej Polkomtel
17. Mirosław Śmiałek, Zastępca Dyrektora ds. Regulacji i Współpracy Międzyoperatorskiej Polkomtel
18. Marta Brzoza, Dyrektor Współpracy Regulacyjnej Orange
19. Wojciech Maciejczak, Dyrektor Bezpieczeństwa Regulacyjnego Orange
20. Jarosław Paszkiewicz, Dyrektor Zarządzania Architekturą E2E Orange
21. Paweł Błaszczyk, Ekspert ds. regulacyjnych T-Mobile
22. Janusz Górski, Ekspert ds. regulacyjnych T-Mobile
23. Piotr Kędziński, Dyrektor Departamentu Spraw Regulacyjnych i Public Affairs T-Mobile
24. Wiesław Paluszyński, ekspert Rady
25. Jarosław Mojsiejuk, ekspert Rady
26. Krzysztof Komorowski, ekspert Rady

27. Przemysław Sypniewski, ekspert Rady

Sekretariat Rady i pracownicy Ministerstwa Cyfryzacji:

28. Monika Skrzyńska, Zastępca Dyrektora Biura Ministra w MC

29. Joanna Laskowska, MC